

יזאת תורת השבת

בס"ד | שנה שנייה | פרשת ויקהל - שקלים תשפ"ד | עלון מס' 73

כי זר הנקלע לסעודת שבת נשבה מיד בקסם הנפלא, עיניו לא שבעות מראות, נשמתו צמאה לעוד רגע. סעודת השבת מותירה עליו רושם עז, מחוללת מהפכים אדירים בנפשו...

ברגעי סעודות השבת, מגלה הזוהר הקדוש, מושפעת ממרום הברכה לכל ימות השבוע. לכן אנו כה מהדרים את שולחן השבת, מענגים אותו בתענוגים ובמיני מטעמים, מעטרים אותו בכלים נאים. לכן גם אנו מעניקים לסעודת השבת את המימד הרוחני הגבוה - זמירות שבת באווירה טעונת הוד ודברי תורה מרוממי לב.

הבה נתכונן לסעודות השבת, בדברי תורה מותאמים ועריבים למסובים לשולחן השבת, בהידור סעודות השבת במאכלים ומטעמים. הבה ננצל את שעות סעודות השבת לשירה מרוממת באווירה משפחתית סוחפת, נתרפק על הנעימות העונגות המטעימות אותנו מצוף השבת והחיבור עם נותנה, וכך נזכה להפוך את סעודות השבת לתחנות כח המטעינות את כל בני המשפחה לכל ימי השבוע, ומעניקות לנו רוב שפע וברכה מהיום שהוא מקור הברכה!

סעודה ששינתה חיים!

השתתפותו של מתפלל לא מוכר במנין הוותיקין הוותיק בשכונת 'סטמפורד היל' בלונדון, אינה תופעה נפוצה. מה עוד, שהאיש נראה זר ומנוכר להווי המקום והסביבה, איש לא הכירו ולא ידע את זהותו, אם כי חזותו העידה עליו כי הוא יודע ספר וירא שמים. האיש לא סיפק כל מידע, נותר שקט ומופנם, ואיש לא עמד על טיבו.

כשהתעניינו בו, הגיב האיש במשיכת כתפיים רפה וחיוך נבוך, ופיו נותר סגור וחתום. אחד ממתפללי בית הכנסת, יהודי בשם ר' מרדכי, גמר אומר לעשות כל מאמץ כדי לפצח את התעלומה, ומשלא עלה בידו הדבר גם כעבור כמה חודשי מאמץ - החליט לקבוע חברותא ללימוד משותף עם האיש הזר מדי יום, בנסיון לגלות את פיתרון חידתו. אך דווקא הלימוד המשותף העצים את התעלומה: התברר שמדובר בגאון תורני בקנה מידה נרחב. אם כן מי האיש, ומה סיפורו?!

ויהי באחד הימים, גילה האיש את שמו, ור' מרדכי ניצל את ההזדמנות ומיד נכנס עמו בשיחה. המשיך לדובב, התעניין בכנות, עד שהאיש פתח את סגור לבו בסיפור חיים מדהים חובק עולם, שר'

מרדכי נדהם לגלות כי גם לו עצמו יש חלק בו...

'הגעתי הנה בשל מחלת רעייתי, הנמשכת כבר יותר מדי זמן', נאנח האיש, 'יש כאן טיפול מיוחד המתאים לה, אולי יוכל להקל על סבלה. אך לא תמיד עסקתי במה שאני עוסק היום...' - פתח צוהר לעולמו האישי הפנימי, והחל לגלות:

'נולדתי בארץ ישראל להורים שומרי מסורת, אך לא זכיתי לגדול על קיום המצוות באדיקות. גדלתי בסביבה מסורתית, ולאחר השחרור מהשירות הצבאי בהצטיינות - קיבלתי הצעת עבודה ב'מוסד לביון ולתפקידים מיוחדים'. תחת מעטה חשאיות ולאחר אימונים מפרכים - נשלחתי למשימות ביטחוניות ברחבי תבל, עליהן כמוכן לא אוכל להרחיב...'

ר' מרדכי עצר את נשימתו. האיש פרש בפניו פרק חיים המשתרע על פני שלושה עשורים, בשלושה משפטים בלבד. ר' מרדכי לא יכול היה לשער בנפשו כי כך החל האיש את חייו, וכי עברו שונה כל כך מהווייתו הנוכחית. האיש נאנח קלות, והמשיך:

'בבחרתי לשמש כשליח נאמן למשימות מיוחדות ורגישות, בכל זמן ובכל רחבי תבל. הממונים עליי היו מרוצים ממני, בתיקי האישי הצטברו ביקורות מחמיאות ואותות גבורה. באחת הפעמים, נשלחתי

"שֵׁבֶת שְׁבִתוֹן" (להב)

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

בראש המתנות האהובות בהן זכה עם ישראל, עומדת ללא ספק מתנת יום השבת. ששה ימים אדם ממנה לעבודה, טרוד בדאגה, עסוק בעסקים, מתרוצץ בין המשימות, ואז מגיעה השבת... רקיע תכול מאדים לו לאיטו, נצבע בגוונים כחולים קטיפתיים עמוקים, מרעננים ומעוררי התרגשות. שמים זרועי כוכבים מקדמים את פנינו, עוטפים אותנו ביריעה שמימית ייחודית, בהילוכנו עם שני המלאכים המלווים אותנו, כמו הם מבקשים ליטול מעימנו קורטוב של הוד... עת תתחיל סעודת השבת, המחזה מרגש ומעורר השראה, ולמרות שאנו זוכים בו מדי שבוע - אף פעם אנו לא שבעים ממנו. בראש השולחן ניצב לו אב המשפחה, כמצביא מעוטר, כמלך בגדוד. פניו מפיקות נוגה, חיוכו רחב, עמידתו רגועה, שלווה, גינוחה. את הדאגות הותיר מאחוריו בששת ימי המעשה, שבת היום לה', איזה אור, כמה שמחה!

כמפקד נערץ, הוא מוליך את ילדיו בין בתרי סעודת השבת. מקדש על היין בדבקות, מחלק לכולם כוסות ביד אהבת. מברך 'המוציא' בקול נרגש, ואז חושף חלה שזופה ומבריקה, מנוקדת

בשומשום חינני. אחר כך יתן את האות להביא את המנות בזו אחר זו, תוך הנעמת הסעודה בדברי תורה מותאמים לגיל ולמגוון השומעים, אשר ימלאו את נפשם באוצרות נצח יהודי זך וטהור...

משיני צידי השולחן, כשהשולחן זיתים מרווי נחת, ישובים הילדים החמודים, איש כפי גילו ומעמדו. כולם לבושים במיטב מחלצותיהם, עיניהם נוצצות בשמחה. את סעודת השבת ילוו בשירה עולצת ומרגשת, בטון ילדתי עדין וחמוד, ובמקהלה מרובת גילאים, טונים ואקורדים, ועם זאת - היא היפה והקסומה בעולם...

קשה לתאר את האווירה המשפחתית, את החום האוהב העוטף את בני המשפחה. החוויה שבסעודות השבת הינה חוויית אחדות משפחתית מרגשת, כל לב נמש עם הצלילים העונגים של זמירות השבת, מתמלא בכח ואנרגיה של אמונה וחיבור אמיתי עם בורא עולם, מטענים המלווים אותנו לכל ימות השבוע. אין מי שלא מתמוגג בנחת לשמע דברי תורה הבוקעים מפי הילדים, הנהנים מכבוד ומיחס אישי, ומעמידה במרכז הבמה כשכולם קשובים רק להם.

המנות החמות המוגשות, השפע הססגוני, המגוון המרהיב של הטעמים, הצבעים, הריחות והניחוחות - הפכים לכלי שרת של כבוד השבת וההתענגות בה, מתעטפים בהילה רוחנית זוהרת. עקרת הבית אם המשפחה מחייכת לשמע המחמאות המורעפות עליה, ומבינה מה רב כוחה בקסם הייחודי העולה לכדי סעודת שבת מושלמת. כי אכן, רגעי סעודת השבת הם פסיפס מרהיב של רגש אצילות והוד רוחני קסום, טמיר ונעלם, אותו אנו זוכים לפגוש רק פעם בשבוע...

כל התיאור הזה, אין בו כל חדש. כבר בשעה שבורא עולם העניק לעם ישראל את השבת, הצמיד לה תווית מעוררת ענין ומרגשת: 'מתנה טובה יש לי בבית גזי, ושבת שמה'. ומאז, על בסיס שבועי, אנחנו זוכים להשתעשע ביה שבמתנות, להתרגש עם בואה, לשאוב מקסמה, ומיד עם לכתה - אנו כבר מתגעגעים אליה...

סעודת השבת היא סעודה אחת ענקית, של משפחה יהודית גדולה ומאוחדת. היא מתנהלת במיליוני בתים ברחבי תבל, החולקים את העונג הצרוף של סעודת השבת, ושותפים למקהלה היהודית הנישאת בנעימת 'תנו שבת ושירה לא-ל אשר שבת ברא'. אין פלא

בצוותא עם חבר נוסף למשימה מורכבת ומסובכת במיוחד: להתחקות אחרי אחד מראשי הטרור השווה בציריך - בירת שווייץ, להגיע אליו ולחסלו. אני וחברי נשלחנו למשימה בטיסות נפרדות, שכרנו לעצמנו דירות נפרדות והתחלנו במעקב...

ר' מרדכי הביט בו בעיניים קרועות, המום מהסיפור המרתק הנפרש בפניו, שכמו לקוח מספר בדיוני. האיש לגם מעט מים והמשיך:

'חלק עיקרי מהצלחת הפעולה, הוא למנוע קשר בין שני הסוכנים העוסקים בה, כדי למנוע את חשיפתם. לכן, חילקנו מראש את שעות המעקב בינינו, ורק כשהמעקב הושלם וקיבלנו הנחיה לבצע את החיסול - יצרנו קשר מאובטח, וסיכמנו:

המחבל יוצא מדי ערב בשעה 8:00 ממסעדה פלונית, ופונה בצומת ימינה. חיסולו הוא עניין של פיקוח נפש ללא צל של ספק, ולפיכך קבענו שנמתין לו בליל שבת הקרובה, בשעה 8:00 בדיוק, מיד לאחר הפניה ימינה. כשרכבו יעבור את הצומת - ניצמד אליו אני וחברי מימין ומשמאל, נבצע את החיסול וניעלם מהזירה תוך

שניות...

ביום ששי בבוקר התעוררתי מוקדם, לאחר לילה טרוף שינה. היום הוא רגע המשימה - הזכרתי לעצמי, וכדי להפיג את המתחיות יצאתי לחנות גדולה, לקנות מעט מזון ליומיים הקרובים, בדגש על סעודות השבת שאסעד לבדי לאחר החיסול. בעודי משוטט בסתמיות בין המדפים, הגיע מולי יהודי חם וחיכן, ואמר לי בלבביות: 'שלום עליכם, יהודי מ'ישראל'?

הופתעתי, ידעתי כי חזותי אינה מסגירה דבר על ארץ מוצאי ואני נראה אירופאי מצוי. 'מנין הוא יודע?' - הרהרתי, אך כמובן שום מבע בפניי לא השתנה. הגבתי בהנהון רפה, שנועד להבהיר כי אינני מבין את השפה ואת המושגים עליהם הוא מדבר, אך האיש לא הרפה, ובסופו של דבר - הלבביות החמה שלו המיטה את שנות האימונים שלי במוסד, הכריעה את חומות קור הרוח והארשת הבטוחה שלי... נאלצתי 'להודות' שאני יהודי מ'ישראל, ואז - הוא הקסים אותי בהמנה אישית חמה להשתתף בסעודת השבת בביתו, תוך הדרכה ברורה כיצד ומתי להגיע, ואני נשביתי בקסמו והבטחתי את השתתפותי בסעודת השבת במעונו...

בהגיעי לביתו בליל שבת, שכחתי להציץ בשעון... אין בפי מילים לתאר את חוויית סעודת השבת המשפחתית הנפלאה שחוויית. מיד כשנכנס הביתה הגיעו שלושת בניו ושתי בנותיו וביכרו אותו בברכת 'גוט שבת' חגיגית, ואף הוא השיב לעומתם בברכה חמה. הבטתי במחזה כמהופנט, מעודי לא ראיתי סעודת שבת באווירה ביתית וחמימה כזאת. כל הילדים לבושים בקפידה, האב בראש השולחן מנעים באמירת 'שלום עליכם', ולאחר מכן מקדש על היין כשהוא מטעים כל מילה במתיקות...

הבטתי כמחושמל במתרחש, באווירה הטובה והביתית, בחום המשפחתית המענג, בהווי הרוחני הקסום, ושכחתי את עצמי. לפתע הבטתי מבט חטוף בשעון, ואז גיליתי את דבר האירוח הנורא. השעה חמישה לשמונה!!!

בעוד חמש דקות עליי להיות במקום אחר, מרוחק קמעא, לפעולת חיסול דרמטית. ידעתי כי שותפי לבטח כבר ממתין לי שם, ואין לי כל דרך לתקשר אתו, להודיעו על האירוח. אובד עצות

ועשתונות קמתי ויצאתי מהבית לכיוון המקום המוסכם, והגעתי באירוח בלתי נסלח של 25 דקות תמימות...

המקום, למותר לציין, היה ריק מאדם. רכב המחבל כנראה עבר כבר מזמן, וגם את חברי למשימה לא ראיתי. התבוננתי בכל עברי הזירה, ודי מהר הבנתי כי לפני כמה דקות היתה כאן חוליית טרור מיומנת. מאוחר יותר הסתבר, כי תוכנית החיסול שלנו נודעה למחבלים, והם טמנו לנו מארב. חברי למשימה נרצח בידיהם המגואלות בדם, השם יקום דמו, ועד היום מפעילי אינם מבינים כיצד אני ניצלתי מאש התופת שטמנו לנו...

האיש ניגב דמעה סוררת, התעשת מהתרגשותו והמשיך: 'הסיפור הזה הפך אותי לשבר כלי. כל נסיונות השיקום שלי עלו בתוהו, ולכן שוחררתי מ'המוסד' מצוייד בפנסיה נדיבה, מהרהר כל העת בסעודת השבת הנפלאה שזכרונה לא יישכח ממני, הסעודה שהצילה את חיי...

בכל רגע ראיתי לנגד עיני את הסעודה ההיא, שהובילה לאירוח. ראיתי בעיני רוחי את מארחי בראש השולחן, את בני משפחתו, וחשתי געגוע צורב לחוש את האור הזה שוב. סעודת השבת הזו חוללה בנפשי תמורה כזו, שלא מצאתי מנוחה עד שנרשמתי לסמינר שהתקיים בשבת, כל כך רוצה ושואף לחוש שוב את המתיקות ההיא...

זו היתה תחילת הדרך, ההמשך ברור ולא אלאה אותך. כמו ב'מוסד' כך בתפקידי הרוחני, שאפתי למצויינות והעפלה לשיאים. אני עדיין לא שם', אמר האיש הזר וחיך לראשונה חיוך קטן, 'אך אני ממשיך לחתור גבוה...'

'כיצד היה נראה המארח שלך?' - שאל ר' מרדכי מיד, 'האם היה לו זקן באורך בינוני, האם מול שולחן הסלון ניצב שעון קיר גדול?' 'אכן כן, השיב האיש, 'מה קרה?' - לנוכח עיני הנדהמות, החל ר' מרדכי בוכה חרישית. 'כבר נפגשנו פעם', אמר בשקט, 'האיש שאירח אותך הוא אבי המנוח. הוא גר בכתובת שהזכרת... היטבת לתאר את סעודות השבת עליהן גדלתי, אני אחד משלושת הבנים שהסבו איתך לסעודה, ושתי הבנות הן שתי אחיותי... זה בטוח הוא!' קרא נרגש ונסער...

סיפור זה, שמופיע בספר 'ניצוצות', מראה לכולנו מה כוחה של סעודת שבת אחת, אחת. סעודת שבת אחת עשויה להותיר חותם בל יימחה, להוביל אנשים לשינויים מרחיקי לכת בחייהם, לחולל מהפכים דרמטיים. אם זו השפעתה של סעודה אחת על אדם זר ומנוכר, קל וחומר לאלו הזוכים מדי שבוע לעונג הקסום של שעות סעודות השבת, שבתוכן טמון כור גרעיני של עוצמה יהודית, קדושה, הוד קסום ובראשית של יהדות נפלאה...

הבה נעריך את רגעי סעודות השבת שלנו, נעשה הכל כדי ליצוק בהם תוכן רוחני איכותי. אין אכסניה טובה מהם להעניק לילדינו חוויה רוחנית מרגשת, שתותיר בהם טעם טוב לשנות דור. זמירות השבת הנפלאות, דברי התורה, האווירה המשפחתית המלכותית - הם מנועים רבי עוצמה שטעמם וכוחם אינו מתפוגג גם שנים אחר כך...

לקראת סעודות השבת לכו ונלכה, כי מהן מקור הברכה הרוחנית. לנו, לילדינו, לחיי נצח!

זמירות שמכריעות...

לא בכל יום התכנסו רבני ישיבה חשובה בביתו של הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, אלא שהיום - דיון חשוב עומד על הפרק, העוסק בדיני נפשות ממש. מדובר בחור שהתדרדר מאוד ברוחניות וברירת שמים, וצוות הישיבה דן לגבי עתידו, עד כמה ניתן להמשיך להחזיקו בין כותלי הישיבה...

רבי מיכל יהודה התעניין מאוד במצבו של הבחור, ולבו נכמר. אם מתחילה היו אלה קשיים בלימודים, הרי שהמצב החמיר עד כדי שקשה לזהות בו קורטוב של יראת שמים. רבי מיכל יהודה הרהר דקות ארוכות, ואז השיב דברים ברורים וחדים:

'צאו וראו אם הבחור עדיין משורר את זמירות השבת בעת סעודות השבת. אם הוא עדיין שר זמירות שבת - זהו אות וסימן כי נותרה בו לחלוות רוחנית, ועוד ניתן להבעיר בנשמתו את הניצוץ. אם הוא כבר פסק מלשיר זמירות שבת - אוי ואבוי!'

שבו רבני הישיבה לישיבה, והתחקו אחר התלמיד בסעודות השבת, כשהם מבחינים שהוא עדיין משורר זמירות שבת בצוותא עם חבריו. לפיכך הוסיפו להתמסר למענו ולבנות את נפשו, ובסופו של דבר עלה הדבר בידם, והבחור עלה ונתעלה במעלות התורה, וזכר התקופה הקשה כבר נשכח ואיננו...

כי כפי שאמר רבי מיכל יהודה, והובאו הדברים מפיו בספר 'דובב שפתיים': זמירות השבת הן רגע של מבחן, סוג של ניצוץ. אם זמירות השבת בוערות בלב - ניתן להבעיר את הנפש כולה, כי הכיסופין והכמיהה לבורא עולם עוד שם!

הבה נעריך את המתנה הייחודית הנקראת זמירות השבת. זו לא 'שעת שירה', אלו הם רגעים מרוממים בהם המלאכים משוררים איתנו, רגעי קרבת ה' נדירים. ככל שנזכה לנצלם כראוי, לרומם את ליבנו ונפשנו לבורא עולם, כך נובטח כי סעודות השבת ישמשו

עבורנו מנוף עוצמתי ואצילי, ויזכו אותנו בחיי קדושה וקרבת אלוקים!

עצת זהב...

אל הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א נכנס פעם יהודי, ואותות כאב ועצב בפניו. 'בני יקירי', נאנח האיש עוד טרם החל לספר, 'הוא דבר והיפוכו, פיצול אישיות של ממש... בישיות הוא עלם חמודות, עוסק בתורה, נוח לבריות, אהוב וחביב על כל מכריז, נחשב למצויין. ואילו בשבת - אין לתאר את התנהגותו הנלוזה, הוא לא פותח ספר, מתחצף ללא הרף, מתנהג באופן בוטה. מה ניתן לעשות?' נאנח עמו רבי גמליאל, והחל לדון עמו לגבי סדר יום השבת. הסתבר, שבעת סעודות השבת האיש 'עסוק' מדי, ואינו מפנה די תשומת לב לשוחח עם ילדיו, לשמוע את פניניהם ואוצרותיהם, לשורר עימם בצוותא. 'אם לעצתי תשמע', אמר רבי גמליאל, 'תשנה את סדר סעודות השבת שלך. תן לילדים במה, תן להם הזדמנות לנאום. הענק להם תשומת לב, תשיר עימם, תשמח עימם בסעודות השבת. תנסה את זה בבית ותחזור לעדכן...' - נפרד ממנו בידידות... ואכן, כעבור זמן לא רב, שב האיש ודיווח בשמחה כי המצב השתפר פלאים. 'אין מה להשוות', עלץ וסיפר, 'הילד פורח בשבת, מדבר דברי תורה, מנצח על מקהלת השירה. פשוט תענוג!' ואת עצתו זו, העלה רבי גמליאל על הכתב בספרו 'טיב הקהילה', כדי להעניקה לכל אחד מאיתנו. אם אנו רוצים לחולל שינוי בנפש הילדים, אם אנו רוצים לעודד אותם להתנהגות מכובדת והולמת, אם אנו רוצים למנף את השבת לחוויה של עונג רוחני מרגש - הבה נקדיש את סעודות השבת לרומם את נפש ילדינו, נהפוך אותן לחוויה רוחנית של תשומת לב אישית. כך נזכה ביום השבת להתרוממות הרוח, ובכל ימות השבוע נרווה נחת מאוצרו של יום השבת!

כמו ביום הכיפורים...

אם יש יום מרומם, נעלה ונקדש מכל ימות השנה, אין ספק שזהו יום הכיפורים. 24 שעות בהן אנו נטהרים, השטן משותק ואינו יכול לפצות פיו, ואנו מתייחדים עם בוראנו ללא הפרעות. 364 יום בשנה אנו נכספים ליום הזה...

הנה תגלית מרעישה מאוצרו של הרה"ק בעל ה'שמח משה' זי"ע: יש שעות בודדות בשבוע, שגם בהן השטן משותק, אינו נוכח, אין לו דריסת רגל. אלו הן השעות בהן יהודי מזמר את זמירות השבת, בהן לשטן אין זכות דיבור או הקשבה, הוא לא רשאי להיכנס במחיצתו של יהודי המשורר בשבת לבוראו! והוא מוכיח זאת, מהפיז'ט 'ברוך השם יום יום' שבזמירות יום השבת, בו אנו מפרטים כמה מטעויות השטן. אם היתה לו דריסת רגל עימנו בעת זמירות השבת - כי אז היה מגלה את טעויותיו ומשנה אסטרטגיה, הלא כך? - ואם אנו מרשים לעצמנו לומר את טעויותיו בפה מלא, מוכח שאינו רשאי להיכנס במחיצתנו בעת זמירות השבת בה אנו מתייחדים בורא עולם!

הבה ננצל את השעות המרוממות הללו, נעריך את המתנה היקרה שנקראת 'זמירות השבת'. ככל שנקדיש להן יותר זמן, תשומת לב, כוונה והתלהבות, כך נזכה ליותר שעות איכות עם אבא שבשמים, בלי מפריעים, בלי השטן, רק אנחנו ובוראנו באהבה אין קץ!

פרשת שקלים

העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט

ממחצית השקל (ל"ט)

קולמסי המפרשים השתברו בביאור ענין 'מחצית השקל', למה דייקא מחצית, והלא 'למחצה... לא שמענו' אדרבה בכל שאר המצוות החשיבה התורה את השלם על פני החצי, וכעין דברי רבי יוחנן (ל"ט): לענין ברכות 'שלימה מצווה מן המבחר' (וכן נפסק להלכה בה"ל) בציעת הפת או"ח סי' קס"ז, ובסי' רי"א, וברמב"ם הל' תרומות פ"ה ה"ב) ומאי שנא הכא. **סיפורנו דלהלן** מתרחש בזמנו של גדול הדור מרנא ה'כתב סופר', בנו הגדול של רשכ"ג מרן ה'חתם סופר' זי"ע.

רוח ההשכלה נשבה באותה תקופה ברוח שאינה מצויה, סוערת וחודרת עמוק עמוק ביהדות הנאמנה ה"י ועושה שמות בכרם ישראל. ה'כתב סופר' שדאגת הדור רבוצה הייתה על כתפיו לא מצא מנוח, יומם ולילה דאג וחרד לשלומה הרוחני המתרופף של כלל ישראל. משכך ארגן ה'כתב סופר' כנסיה לשם שמים, בה נטלו חלק כל גדולי ישראל שהתאספו ובאו לאור קריאתו מקרוב ומרחוק לדון בצוותא חדא, לגדור גדר לעמוד בפרץ, ולעשות ככל האפשר למניעת ההשכלה לעקור ולמגר שורש פורה ראש ולענה.

כולם נקבצו ובאו לך, אחרי שחתמו הרבנים כולם על 'קול קורא' במודעה רבה לאורייתא לעמוד בתוקף בכל עוז נגד רוח ההשכלה, התמלא ה'כתב סופר' בשמחה של מצוה, וכך בדחא דעתיה דרבנן וכטוב לב המלך - מאן מלכי רבנן, קם ה'כתב סופר' על רגליו והכריז בהתלהבות כי לכבוד המאורע ולכבודה של תורה חפץ הוא להנות את המסובים ולגלות אוצר המנוצר אצלו חתום באוצרותיו, והוא, מטבע 'מחצית השקל' עשויה כסף טהור, דוגמת מה שהביאו בני ישראל נדבה מדי שנה לקראת חודש ניסן בבית מקדשינו, וממטבעות אלו קנו את קרבנות הציבור בחצרות בית ד'. מטבע זו - אמר ה'כתב סופר' - שמורה עמי בירושה מאבות אבותי, דור אחר דור, ומי יודע אולי זוהי המטבע היחידה דוגמתה בעולם כולו. כך סיים ה'כתב סופר' את דבריו תוך הצגת המטבע המופלאה.

ההתרגשות בציבור הנוכחים הרקיעה שחקים. מי לא רצה לממש ולחוש במו אצבעות ידיו את קדושתה וזיו טהרתה, כולם חפצו לזון עיניהם, לבחון ולמשש מקרוב את הנצר היחיד בעולם ממצווה רבה זו ד'מחצית השקל', לחוש את קדושתה ליהנות מזיוה. משכך הציע בעל המטבע מרן ה'כתב סופר' כי בכדי שיוכלו כולם להנות תעבור המטבע מיד ליד על פי סדר היושבים עד שיחזור המטבע אליו, וכך הוי, המשתתפים הנפעמים שזפו עיניהם ובחנו אותה בדקדקנות מתוך קורת רוח של קדושה וטהרה, והעבירו בהתרגשות ליושב לצידם.

והנה לפתע, תוך כדי העברה מאחד למשנהו, נעלמה המטבע ואיננה, כאילו בלעה האדמה, הרב שהחזיקה באחרונה סבר לתומו כי הבא אחריו לקחה, ואילו הלה טוען לא קיבלתיה, ולא נודעו עקבותיה. לאלתר קמה בהלה גדולה, המטבע החשובה מאוד שערכה לא תסולא בפז וכל הפציה לא ישוו לה, איננה. כולם מקטן עד גדול החלו לחפש בכל מקום, בחורין ובסדקין, אך ללא תוחלת.

בכל אותה העת לא איבד בעל המטבע ה'כתב סופר' עשתונותיו, אך משראה כי אכן איננה, הציע שכל אחד יחפש בכיסי בגדיו, אולי מבלי משים נכנסה ללא כוונה, הקהל הסכים פה אחד לבקשתו, וכן עשו, אך אחרי שעם כל זאת לא נמצאה, נעמד ה'כתב סופר' ואחר בקשת מחילה מקהל הנאספים הציע לצעוד אחרון שהציבור כולם יורקנו כיסי בגדיהם על גבי השולחן לעיני כל ישראל ואולי תמצא האבידה, גם לזאת הסכימו הציבור, ומשכמעט והחלה המלאכה, נשמעה לפתע בקהל קול סירובו של שר התורה עמוד ההוראה שבדור הלא הוא מרן רבי יהודה אסאד זי"ע אב"ד סערדהלי ומח"ס 'יהודה יעלה' מגדולי תלמידי החת"ס, שאף הוא היה בין המשתתפים, שהתנגד בתוקף על כך שאין לעשות צעד שכזה, ויהי מה. הוא ביקש שבמקום זאת ימשיכו לחפש עוד ועוד עד אשר תמצא האבידה.

למרות התמיהה שבדבריו, וכי מה אכפת ליה, ועל אף שהיה יחידי בדעתו, מכל מקום מחמת כבודו הורה ה'כתב סופר' להמשיך בחיפוש בשאר מקומות.

עבר זמן ועדיין איננה, ושוב הכריעו המתאספים פה אחד לרוקן תכולת כיסי כלל הנאספים. אך שוב היה זה מהר"י אסאד זי"ע שנעמד על רגליו והכריז בקול שהוא מתנגד ולא נותן הסכמתו בשום אופן למהלך זאת. קטני האמנה שבין הנאספים כבר החלו לחשוב מחשבות, ואף הגדולים שביניהם לא ירדו לסוף דעתו, מה ראה על ככה, והמתנינו להכרעת המארח. אחר שיקול דעתו הכריע שוב ה'כתב סופר' כי כבודו של מהר"י אסאד חשובה יותר, ושכולם יחזרו לחפש באופנים אחרים.

הדקות נוקפות, אך זכר למטבע אין, הציבור מבולבל ודחוק ו'הכתב סופר' חוכך בדעת קדשו כדת מה לעשות. עברו רגעים נוספים ובהכנעה מרובה ובמחילה מרובה קבע ה'כתב סופר', כי על אף התנגדותו של מהר"י, אין מנוס מלעשות פעולה זו, וכולי

האי ואולי תמצא האבידה היקרה. הזריזים שבין הציבור כבר הספיקו לקיים הוראתו, אך באותה רגע נפרצה דלת החדר בחוזקה ואל ההיכל נכנס אחד ממשמשי הבית בריצה שכולו אורה ושמחה וששון ויקר מכריז בקול רעש גדול 'נמצאה האבידה' הרי הוא לפניכם, התברר, כי אחד מהמשמשים בסעודה גרף בלא משים את המטבע יחד עם מפת השולחן אל האשפה, והוא - השמש שיחפש ומצא - נבר באשפתות עד שאכן העלה את המטבע ביזו, לרווחת כלל הנאספים וה'כתב סופר' בראשם.

מתיחות האווירה פגה מיד ופינתה את מקומה לשמחה שהתפשטה באחת והעפילה גבוהה גבוהה ורוממה את הקהל

תנועת הירב האגרון וזון רבינו אברהם שמואל בנימין סופר ז"ל (ה'ת"ת כתב סופר)

לגילופין של ממש. אך לפתע הושלך הס בקהל כאשר במרכז השולחן נעמד מהר"י אסאד על רגליו, ולעיני כל הקהל מכניס ידו לחיקו משמש בה ומוציא חפץ המאיר באור יקר, הוא מראה אותה לציבור, והנה היא, לא פחות ולא יותר, מטבע מחצית השקל מזמן הבית, שווה בשווה, זהה ממש, לזו של הכתב סופר. התדהמה שאחזה בקהל גברה על השמחה שמקודם, גם הכתב סופר עצמו נזדעזע מהגילוי. עברה דקה ומהר"י פתח לבאר את השתלשלות הדברים המפתיעים שהתרחשו פה אחת לאחת, ואת פרשת הכסף הנעלמה, וכך אמר:

כמוני כמוכם שמחתי באומרים לי על דבר כנסיה נכבדה זו, ואז עלה רעיון בליבי להנות את ציבור באי האספה במטבע 'מחצית השקל' שקבלתי בירושה מאבות אבותי אשר שמה למצווה בזמן בית המקדש השני. סברתי כי וודאי מטבע זו היא היחידה בעולם, ומה רבה תהא שמחת המשתתפים הכבודים לראותה, למששה ולחוש את קדושתה. אומר ועושה, לאלתר טמנתיה עמוק עמוק בחיקי, מששתי בה בכל עת והמתנתי לשעת הכושר להראותה בפניכם.

לאחרי חתימת הרבנים, משוסף סוף הגיעה שעת הכושר לידי ורציתי להוציאה מחיקי ולהראותה קבל עם ועדה, הנה קם בעל האכסניא של תורה, מורנו הכתב סופר, ומוציא מכיסו את המטבע שבידו בהטעימו גם הוא כי לדעתו 'זוהי המטבע היחידה בעולם', משכך חזרתי בי ולא רציתי להוציא את המטבע שברשותי בכדי ליתן יתרת הכבוד לדבריו ויתרת חשיבות לנדירות המטבע.

אמנם משנאבדה המטבע ובאה ההוראה לרוקן

כיס הבגדים קבל עם ועדה, חששתי מהמכשול

וחילול ד' הנורא שייצא מתחת ידי, ירחם המרחם, הן פתי מי יאמין שאף לי הייתה מטבע זה לאותה 'מטבע יחידה בעולם' ומה אעשה. לכן בדלית ברירה בכדי למנוע חילול ה' קמתי וסירבתי, כשכד ביד באותה עת הפלתי תחינה לפני יושב מרומים שבמהרה תמצא המטבע ובכך יקויים בי 'והייתם נקיים מד' ומישראל' ולא יחולל שמו על ידי. גם בפעם השנית עשיתי כך, ומשבאה ההוראה בשלישית הפצרתי עוד יותר

תפילה והרביתי תחינה מאשר בתחילה, עד שנשמעה קולי במרומים ובה נמצאה האבידה ולא באתי לידי בושה וכלימה, בחסדי ד'.

משכך - סיים מהר"י - אודה ד' מאוד בפי שגבר עלי חסדו ונמצאה האבידה ולא התחלל על ידי שמו - בתוך קהל האהלנו.

השקט העמוק שנשמע בהיכל היה מוחש ומורגש ביד. ההלם הכה את כל ולא מצאו ידיהם ורגליהם מתדהמה. אך אז קם ה'כתב סופר' ומכה בתהדמה שנית את קהל המסובין, בהתרגשות כשקולו מרעיד את אמות הסיפים פותח ואומר: מורי ורבותי, מובטחני שלא בכדי סיבב לנו ה' מקרה הזאת, אלא ואמונה כל זאת, שהוא, בכדי ללמדנו פרק בהלכות 'לימוד זכות' לקיים דברי המשנה (אבות א ו) 'והיו דן את כל אדם לכף זכות', הלא מי מילל ומי פילל אשר אף למורנו רבינו יהודה מטבע זהה שכזאת. ה'כתב סופר' ממשיך בדבריו, כשקולו מהדד ברבים: יבוא מטבע זו של מורנו רבי יהודה ויוכיח לעין כל שאף גם אם יש לך כל טצדקי שבעולם, וברור הדבר כשמשכך בהרעים שהצדק בידך - עכ"ז חובה לדון את הזולת לכף זכות, ומה'מעשה רב' זה נלמדנו.

ונאם הדברים למי שאומרים, ברא כרעיה דאבוה, וכבר כתב אביו הגדול מרנא ה'חתם סופר' ז"לע בביאור המשנה באבות (ב ה) 'אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו', בה הוסיף חת"ס שלושה מילים בלבד, והמה, 'ולמקומו אי אפשר'. לעולם אי אפשר להגיע למקומו של האחר, וממילא לעולם אי אפשר לדונו.

דוקא במטבע זו נלמד ענייני בין אדם לחבירו

ובאמת כמה צדקו ונעמו דברי ה'כתב סופר' אשר כל השתלשלות המקרה הזאת היה משום ללמדנו את חובת הלבבות בפרק של היו דן את כל אדם לכף זכות, דהלא ידועים דברי ה'אלשיך' הקדוש (בפרשתן) שמביא בשם המקובל רבי שלמה אלקבץ ז"לע שטעם מצוות מחצית השקל הוא ללמד לבני ישראל 'אחדות' מהי, להורות לעם שהאדם ללא חבירו הוא רק כמחצה, פלגא דגופא ודנשמתא, ורק עם חבירו יחד הוא משלם את השקל והוא עושה כדבר השלם, ואלמלא האחדות הרי הוא בעל מום - חצוי לחצי, ע"כ. ולכן בשונה ממצוות אחרים אשר בהם החשיבה תורה את השלם, עכ"ז לעניין 'מחצית השקל' שינה הכתוב והעדיף את החצי על פני השלם בכדי להורות בזה חשיבות מעלת האחדות.

ונוספי על דבריו דברים פשוטים ובעלי סברא נכונה כי הדרך הסלולה לאחדות הוא רק אם נשכיל לדון את הזולת לכף זכות, שהרי אם נדון את חברנו לחובה יתרבה הפירוד ותבוטל האחדות. ולכן המפתח לאחדות מופלאה הוא רק בעת שנשכיל לדון את הזולת לכף זכות. ולכן סיבב הקב"ה את השתלשלות

המטבעות ואת 'פרשת הכסף' של הני תרי צדיקי הדור מרן הכתב סופר ורבי יהודה אסאד, להורות כי 'לימוד זכות' הוא הדרך הצרופה לאחדות האמיתי - המטבעות הללו המחישו לך יותר מהכל את זאת.

אין דבר שלם יותר מחצי!

'מחצית השקל' מאלפינו חכמה ובינה כי הדרך לשלימות הוא רק ע"י אחדות, ואת זה אחז"ל במאמרם (מגילה טו). 'מאן דיהיר בעל מום הוא, היינו מי שהוא יהיר בגאוה שמחזיק עצמו לאדם השלם גם ללא חבירו, בעל מום הוא - חצוי לחצי, רחוק משלימות. ורק בעת שנושא ב'ה' הידיעה כי אנו רק 'מחצית' ומבלעדי זאת איננו שלמים, נגיע בכך לשלימות הנרצה.

והדברים עולים בקנה אחד, עם מאמרו המפורסם של הרה"ק מקאצק זי"ע 'אין דבר השלם כמו לב שבור', ואף אם אמנם כווננו דבריו למאה"כ (תהילים נא יט) 'זבחי אלוקים רוח נשברה, לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה', אך לדרכנו מה נעמו דבריו גם לעניין האחדות שמיניה נלמד ש'אין שלם כמו החצי'.

השכן או הנחש?

ומדי דברי בענייני אחדות ולדון הזולת לכף זכות נעבור לתקופת הצנע בעיה"ק ירושלים, בה התרחש סיפורנו דלהלן:

מוט"ל בעל המכולת הגיע למעונו של רבה הגדול של ירושלים מרן רבי שמואל סלאנט זצ"ל בבכיה נוראה על כך ששכנו בעל החנות הסמוכה החל לאחרונה לגנוב לאחרונה מחנותו כשלושים ביצים דבר יום ביומו, ללא אומר וללא דברים מתגנב הוא בחשאי פנימה נוטל את מה שנוטל ומותיר אותי בהפסדים עצומים עד כדי פשיטת רגל ר"ל.

שאלו ר' שמואל, וזאת מנין לך, מאן יימר כי השכן הוא הגנב. השיב מוט"ל כי בטוח הוא בדבר, וראיה לדבר שהנה על אף הגניבה היומית עכ"ז ראה זה פלא שהחנות לא נפרצה ולו לא אף פעם אחת, היא סגורה תמיד כדבעי כפי שנעלתי אותה בסוף היום העבר, ומוכרח הדבר שהגנב בא מהחצר הפנימית המשותפת לשני חנויותנו יחד, הוי

אומר כי הוא זה ולא אחר, הלוא הוא האדם היחידי שיש לו גישה לחצר הפנימית.

ענה לו רבי שמואל בפיקחותו הנודעת, מוט"ל שמע לקולי, איעצך ויהי אלוקים עמך: היום בערב, לפני שהנך נועל את חנותך, קח שלשים ביצים ובשל אותם במים עד שיהיו קשות כדבעי, ואז קח הביצים המובשלות ושים אותם בראש הערימה של הביצים, לאחמ"כ סגור את החנות על מנעול ובריה כבכל יום.

מוט"ל לא הבין את פשר העצה, אך מצווה לשמוע בדברי חכמים, הלך ועשה כך בתמימות. לקח שלושים ביצים בישל אותם במים כל צורכם עד שנתקשו כדבעי, הניחם בראש הערימה וסגר את החנות בחוזקה על מנעול ובריה. והנה בבוקר נפתעם רוחו, נחש ענק שוכב שרוע פגר מת על ערימת הביצים! מתברר, כי הגנב המסתורי היה לא פחות ולא יותר אותו נחש, אשר בכל לילה אחר שהחשיך החנות היה יוצא מחור מאורתו וניגש אל הביצים ובלוע אל גרונו לתאונו מלא ביצים טריות, אך עתה משמבושלים היו, נחנק הנחש מהביצים הקשות ומת.

אז נוכח מוט"ל, ומינה נלמד אף אנו, לדון לכף זכות מהו, ונלמד יחד עמו גם את אותו פרק בלא לחשוד בכשרים.

את זה בא ללמדנו מצוות 'מחצית השקל', שאנחנו רק חצי, ומשכך גם הנראה לנו לעיניים אינה התמונה המלאה כי אם רק 'מחצית', וכשנפנים כל זאת, נזכה אף אנו לקיים בהידור רב מצוות מחצית השקל - אחדות, לא רק בימים ההם אלא גם בזמן הזה.

נסיים דברי הפייטן (יוצרות שקלים, מוסף) בבקשת תחינה: 'אור פניך עלינו אדון נשא ושקל אשא בבית נכון ונישא, ובצדק אהגה ערך כי תשא, וגוננו במגן א-ל-רם ונשא'.

ולדברינו נוספי רמז בדבר הזה 'ובצדק אהגה ערך כי תשא' שבזה שנצדיק את חברינו בצדק ונדון אותו לכף זכות נזכה להגות ערך 'כי תשא' לקיים מצוותה כדבעי - ועי"ז נזכה במהרה בימינו ל'בית נכון ונישא'. אמן. (מתוך שיחת גאב"ד חרדים שליט"א. הובא באתר דרוש)

א הימנישע מעבדא לאניע

מכירת והשכרת מחשבים ונסטיקים

מעבדת תיקונים מקצועית במקום

חשבונית

מחשבים ונסטיקים על פי ההלכה

שכנס אפרים 7, כ"ד (איח"ק) | מטכ"חם לכל הארץ | es0583292679@gmail.com | 058-32-92-679

אנא הרבו בתפילה ולימוד תורה לרפואתם השלמה של רבי עמרם בן שמחה, ואורה בת ברכה, בתושח"י

העלוך השבוע נתרם על ידי יהודי יקר החפץ בעיילום שמו

חומלך לקבל את העלוך מידי שבוע במייל: aa0534153385@gmail.com